

ELECTORALE.

Din Chişineu ni-se scrie, că între Ungurii 48-tiști din cerc a făcut mare supărare știrea că unii Ovrei (din cerc și din Arad) s'au apucat să facă *tirguală* ca 48-tiștii să voteze cu Csukay.

Adevărații 48-tiști nu vor să știe de pactare, ei nu vor să voteze cu Csukay ci zic să facă după-cum se hotăriseră la 17 Ianuarie (până când nu avuseseră kossuthiști candidat): *să nu se amestece în alegeri, ci să stea acasă!*

Din cercul Bogaszentgyörgy.

Ecica-română, la 28 Ian. 1905.

Naționalitățile aliate: Românii, Sârbi, Slovaci și o parte dintre Nemți au candidat în cercul nostru cu program național pe vrednicul preot și naționalist înflăcărat *Vichentie Petrovicu* din Toracul-mic, contra permanentului candidat guvernamental *Pap Géza*.

Lupta electorală urmată cu multă bărbăție și tenacitate din partea naționalităților aliate, s'a sfârșit *la miezul nopții* cu următorul rezultat:

Pap Géza . . . 1104 voturi
Vic. Petrovicu . . . 867 "

A învins stăpânirea cu o majoritate neînsemnată de 237 voturi, dar' ea să stoarcă aceste voturi, a trebuit să pună în mișcare toate forțele sale disponibile și întreg aparatul său administrativ, expeditiv și digestiv: trenuri, trăsuri, telefon, telegraf, bani, bestură, papricaș, momeli, fâgădueli, terorizări și chiar brutalități.

Spun bătrânii, că o asemenea luptă electorală desperată nu s'a dat în acest cerc de 36 de ani încoace. Inșiși adversarii noștri recunosc, că ea a fost purtată din partea naționalităților aliate cu o bravură vrednică de admirat, care dealtminte le inspiră mari îngrijorări.

Românii cu deosebire, apoi Sârbi, Slovaci și o mare parte dintre Nemți — toți frați de suferință — au stat deopotrivă neînfrânți și necăliți, nemâncați și nebeniți, în ger și în zăpadă, sub cerul liber pe strădă, din zorile zilei până la miezul nopții, încât au pus în uimire și în respect și pe cel mai ignorant dușman al nostru. Campania electorală avea înfățișarea unui adevărat război din care *moralmente* naționalitățile au ieșit învingătoare.

De astă-dată am căzut. Am căzut cu onoare, dar' oțăliți în luptă, sculane-vom învingători de astă-dată!

Importanța acestei lupte zace mai ales în faptul, că naționalitățile trezite din somn, toate s'au aliat contra adversarului comun, contra stă-

Fișpani proșoriși. Cei cari credeau că li-e mai sigură poziția decât ori când, pentru-că și-au împlinit bine datoria, cu fer și foc, scoțând la alegeri pe candidații guvernului, vor fi consternați acum, când tocmai dinșiți trebuie să-și ia rămas bun dela scaunul de fișpan, împlinit cu atâta conștientiositate.

Ziarele maghiare sunt informate, că în urma schimbării de guvern, următorii fișpani cari s'au stricat cu opoziția, vor cădea în disgrăție:

<i>Beóthy László,</i>	fișpanul	com.	Bihorulul
<i>Koloşváry József</i>	"	"	Veszprém
<i>Urbán Iván</i>	"	"	Arad
<i>Kristoffy József</i>	"	"	Sátmar
<i>Beóthy Pál</i>	"	"	Bereg
<i>Bezerédy István</i>	"	"	Sabadka
<i>Molnár Viktor</i>	"	"	Timișoara
<i>Kállay Albert</i>	"	"	Seghedin
contele <i>Lázár János</i>	"	"	M.-Torda
Dr. <i>Lukács György</i>	"	"	Bichis.

Convistor plenar este convocat pe Joi în 27 Ianuarie, pentru denumirea de protopop în tractul Siriei și al Halmagiului.

GRIZA.

Budapesta, 3 Februarie.

Tisza și Andrássy.

«Bud. Tud.» comunică: Contele *Tisza István* azi dimineată a cercetat pe contele *Andrássy Gyula* și i-a comunicat că pe mâne înainte de amiază e recercat la Viena, la Regele. În urmarea acesteia contele *Andrássy* a plecat azi după amiază la Viena. Amicii îl așteaptă pe mâne, să se rentoarcă.

Iscălirea actului de demisiune.

Azi după amiază, a fost conziliu de miniștri, la care au participat toți miniștrii, iscăliind actul de demisiune. Contele *Tisza*, plecat pe urma la Viena, luând cu sine actul. El va rămânea în Viena, ca să aștepte aci dispozițiunile Regelui.

Difficultăți.

În Viena situația este considerată de foarte dificilă. Se crede că ministrul *Tisza* nu va fi încurînd desărcinat de misiunea sa. Speranțele în încercarea cu *Andrássy* descresc pe zi ce merge.

în atingere, și anume Camoens imitând. chiar traducând mai multe din nemuritoare Sonete și din Trioni ale divinului Arezzan.

Cred că cititorii ziarului nostru — aceia cari nu vor fi stând în corent continuu cu mișcarea literară de prin alte țări — vor fi mulțumiți că li se înfățișează o neprețioasă dare de seamă despre o așa de strălucită serbare — măcar că ceva cam târziu, post festum; însă nu-mi aduc aminte să fi văzut, de astăvară încoace, pe unde va, la noi, pomenindu-se despre festivalul acela literar. Stăm, ce e dreptul, și cam prea departe, geograficește, de Italia, mai ales de Portugalia, iar telegraful a fost aproape neîntreput prins cu știrile din Extremul-Orient, unde, într'un grozav de cumplit război, se cumpănește o civilizațiune barbară cu o barbarie foarte civilizată. Apoi, în Mandciuria, trebuie să se fi allat, încă de pe atunci, și Români luând voinicește, cum știu ei, pentru slava armelor țarului, pe când la congresul Petrarchesco Internațional Români nu erau nici ca delegați de Academia noastră nici — poate — ca simpli amatori de frumoase discursuri. De aceea, scuza noastră a tuturor... Turiștii români aveau altele de admirat.

Francesco Petrarca — „Petracco“, din naștere — cântărețul Laurei și al Scipionilor, a fost, în toată puterea cuvântului, un mare poet și un mare gânditor. Un suflet îmbătat de clasicism și care, aprins de dorul glorioaselor timpuri ale Scipionilor și ale Caronilor, visa o Italie vergiliană. Pe de altă parte, scârbit de urita priverliște a catolicismului papal din epoca sa, el își căuta mângăiere și tărnie în misticismul sfântului Augustin. De acolo, ceva confuz și utopist în ideatiunea sa,

politicește păgână, iar sub raportul religios, creștină în spiritul agustinian luminat de filosofia lui Platon...

Dela Petrarca ni-au rămas însemnate lucruri, unele în versuri, alele în proză, unele în limba italiană, ca Sonetele, Triumfurile, Sestinele, Canzonele, altele în latină — după moda vremii — ca poema epică *Africa* și ca biografiile de *Viris illustribus*. Vrednic de luare aminte e faptul că poetul acesta, ca mai toți oamni de geniu, puneă preț tocmai pe scrierile sale în limba latină, în vrful cărora de mult i-s'ar fi înmormântat numele, dacă nu erau acele ușurele, elegante și înfocate Sonete pentru Laura, inspirate de grațiile ei, pe când trăia, și de nestinsa durere pentru moartea ei.

Răsunetul acestor perfecte poemete umple lumea cultă de atunci încoace, și a ispitit în totdeauna talentele poetice să încerce a le imita. Căci ele, prin simplitatea lor, amăgesc mințile cari nu cugetă că și cerul se pare aproape de pământ, pe când el e nsu-și infinitul. Nu e de mirare, deci; că cel mai mulți dintre imitatori și-au dovedit numai nesocotința lor. Dar cât de prețioasă e comoara genului liric al lui Petrarca o mărturisește hărnicia lui Camoens — el însuși un geniu epic și liric — de a imita și-a traduce pe ilustrul Italian, înaintaș al său cu două secole. Și firește că, în dulcea-i limbă portugeză, mai puțin dulce și armonioasă decât cea italiană, a oglindit poezia petrarchistă cu absolută fidelitate. Mai mult decât atâta, Muza bardului lusitan une ori, chiar a în trecut pe rivala ei din Avignon. Iacă un Sonet dintr'ale lui Camoens vestit în toate literaturile prin mărețea-i simplitate și prin noblețea durerii care l'a inspirat. E închinat de

pânirii, care vrea să ne scoată și limba din gură. Proiectul lui Berzeviczy a avut de-a face să ne trezească, să ne adune și să ne cumpănă într'un singur cor de apărare.

Spiritul de reciprocă apărare între toate de aceleași suferințe a străbătut fără veste, cum zice scriptura — ca un vânt se vine totuși cu vifor și a umplut toată casa, înălțându-se partidul național și în cercul nostru unde tram avisate una la alta atâtea naționalități, toate degete numărăm la o mână.

Partidul naționalităților aliate s'a înălțat tocmai aci în cetru comitatului, și acum cum scându-ne forțele vom vedea la proximele alegeri, cine este ontrarul nostru și cine este cel care este dușmul limbei noastre și cine ontratul ei!

Am căzut, lar' nu ne pare că o clipă am învățat și tacticăși strategie, ear' experiența — știe, este școala cea mai bună.

Ne doare isă mult, tare mult, că tocmai inteligența noastră, frații preoți și învățători, și dară conducător chemați după fire și poporul ne-au părăsit și chiar au desertat în țara contrară. Aceasta e doare nemărgisit de dur.

Stranie aparițiune. Te prinde năvălind vezi *poporul iheg* din cele 4 provincii și te românești svircindu-se singur în luptă de război fără conducătorii săi firești. Și tu, când li vezi pe aceeași în tabăra contrară, și tu tînd contra poporului care îl susține.

De ocaziunea aceasta nu se poate vorbi de nici o scuza. — cel mult jertvare. Căci, totuși, dacă interese personale v'au determinat să luați poziție contra poporului, atunci să vă gândiți la principiul subordinațiunii, ear' dacă d'au să se ghere politică ați lînt cu guvernul contra partidului național, atunci ab ozo sunteți ontrari ai căci v'a desavălat poporul, ear' vocea poporului e vocea lui Dumnezeu! Nici îndreptare nu e scuzabilă, căci nu ai să vezi acasă, căci *poporul întreg* te chiamă la luptă pentru interesele țării cari sunt identice cu ale tale!

Nu vă scuzați, dar', fraților, de astă-dată *Va vertam!* *Valeriu*

Din străinătate.

Papa și Rusia. Din Roma se scrie că nu e nimic adevărat în știrea că Papai adresată țarului cu ocazia năvălirilor sîngeroase din Petersburg.

Congregația căcărilor eclesiastice a făcut o extraordinare, care e compusă din căcări cari au făcut cariera în runciarul eclesiastic, prin consecința un fel de consiliu pentru chesuniile politice și diplomatice.

poet Laurei sale, alei Caterina de Rusia, cătată sub metagrama Natercia. Escrisă de ea în portugeză, el începe astfel:

Alma minbagentilque te par...

adică „suflete al me dragut care a fost... — apoi, urmează: — nerăbdător de timpuriu mânt — sus în cer t'odihnește... — rămân eu singur în te stricte... — lăcașul etereu unde t' trecut... — aminti cineva de lume — nu uită... — curată, arzătoare — e într'o zi... — descoperiși. — Și de t' vedea că... — răsplată chinul fără aliare de... — și care mi face atâta urere, — nezeu care așa de fragdă te sine... — să mă aducă în cer spre te vede... — așa de grabnic precum grabnic m...

Citind suavele acesta tângur... în slaba mea traducțiune în proză d... traducțiune în versuri de Cannizza... înțelege lacrimile ce, de ptru veș... fletele duiioase varsă la episodul... Lusidele lui Camoens — celui... dintre poeții uriași — și cel mai ră...

(„Secolul“.)

H A

Ceartă caznică.

Bărbatul. — Când te-ai lăsat... bitoc!

Nevasta. — Și tot ea al... cum n'avea grije!

tice. a ținut ședință zilele trecute și, în această ședință, n'a fost vorbă de Rusia și de un demers oare-care al papei pe lângă Nicolae II.

Un eminent personagiu eclesiastic care a îndeplinit misiuni în străinătate și care a fost un consilier luminat în toate chestiunile privitoare la raporturile între Vatican și Rusia, a desmintit formal știrea lansată de un ziar din Bruxelles ce insistă asupra acestui neadevăr.

La legătuirea rusească de lângă St. Scaun nu se știe de asemenea nimic despre această pretinsă scrisoare alui Piu X către Nicolae II.

Ziarul Osservatore Romano n'a publicat o desmintire oficială în această chestiune, dar asta nu face nimic.

Organul oficios al Vaticanului publică, în schimb, un articol foarte violent în contra ziarelor italiene care se entusiasmează pentru «revoluționarii instigatorii ai marelor inconștiințe din Petersburg».

Osservatore termină declarând că presa catolică nu poate de cât să respingă această atitudine.

D'ALE ALEGERILOR.

Biruința dela Sasca.

Ca să poată gusta și ceilalți frați Români din bucuria noastră, țin de potrivit a da în cele următoare raportul învingerii noastre din cercul Sasca.

Joi dimineața, Români, îngrijorați de faptul că steagul și închinăți de dorul înălțării neamului românesc, cum s'a crepat de ziua, au și pornit care dincăto spre redută. Drumul Sasca era greu de trăsuri în lanțuite, ce se strecurau prin gerul erii și grăbiau în trap către Sasca, un orașel azvârlit, fără pedanterie modernă, prin crepăturile muntilor bătaeni.

La ceasul 8 valea riuțelului Nera, era un câmp de capete de Români, din care ca niște salcii troenite în năpraznicia vremii, călărau stindardele de vibrațiunea palpitanții poporului adunat sub ele.

Se da signalul. Comisiunile își încep funcțiunea. Oamenii sunt chemați la urnă. Bateria similor românești se accelerează. Agitația se potentează. Lupta e începută. Asaltul e ajuns...

Încep a se despică dela trupina multiniți, cometa după comună, cu fruntea ridicată, se prezintă la urnă. Votază românește și defilează îndărăt la post. Li se închină steagurile; salve de urale „Să trăia-a-scă Novac” cutremura văzduhul. Străinii se micesc și psihologicește admiră virtutea română!

S'au dat:

	Novac	Vuia
Din comuna Răcășdia	167	13
" " Ciorda	42	1
" " Ciciova-rom.	70	31
" " Iladia	41	7
" " Ciuchici	44	12
" " Udvarszállás	—	3
" " Macoviște	9	6
" " Potoc	10	17
" " Bogodint	15	15
" " Socolar	9	12
" " Petrilova	48	6
" " Mercina	33	28
" " Berliște	31	6
" " Rusova-nouă	7	—
" " Mircovaț	48	4
" " Iam	25	17
" " Heuerdorf	43	6
" " Nicolint	42	2
" " Vranj	80	11

Unele comune mi-au scăpat din vedere necontrolate. Peste tot au primit candidatul poporului, dl Dr. Aurel Novac 914 voturi și al stăpânirii, dl Petru Vuia 441 voturi. Entuziasmul era ajuns la culme...

Cătră orele 8, după-ce s'a isprăvit totulul, ablegatul ales, în dulcea limbă românească a mulțumit, ear poporul după-ce și-a văzut izbânda cu ochii, în ordine militară a pornit

cătră casa. Mulți alegători n'au gustat în aceasta zi nici zgură de mălai, nici strop de beaură, ci hrăniți din belșug cu sufletul, cu ochii cătră ceruri, făcându-și cruce, mulțumiau Stăpânului de sus, că după o amorțeală atât de îndelungată grație statului major, ce veghiaza cu ochii în patru asupra poporului nostru, au ajuns earăși să se încălziască la focul, ce a eșit de sub spuză.

Vedeai moșnegi de 80—90 ani împodobind mozaicul ear un biet țaran bolnav din Sasca-românească: Ilie Veselin, scăpând rândul de votizare, a așteptat sârmanul până la sfârșit și atunci apelează la bunul simț al antestătorilor electorali:

— Domnilor, sunt bolnav și mă tem că mor; primiți-mi, vă rog, votul ca pentru ușurare...

Episoade d'astea cum, bunăoară pe vremea lui Babeș, voinicul preot din Sasca rom. a trecut riul, scufundat în apă până în brâu, cu doi alegători pe umeri, ar fi mai multe de povestit. Așa de piidă în Iladia cea mai veche comună românească din acest corn de teară, țărănimea însuflețită dela roate, s'a dus în masse, sub steagul lui Novac, la morarul satului, un neam guvernamental, și l'au determinat, cum au știut ei, în modul lor vulgar, să rămână acasă... Dar să trec peste mărunțișuri d'astea-Vulgul a fost la înălțime. Și dacă și pe alte locuri s'ar fi manifestat poporul atât de strălucit, atunci activitatea, privită cu drept cuvânt ca o sondă, a descoperit în poporul românesc un adevărat tesaur atât ca trupă, cât și ca conducători. S'au găsit mâni vâjnoase pentru purtarea cu nădejde a steagului; s'a constatat mai presus de ori-ce îndoială, că avem destul paznic al sentimentului genuin național.

În jurul alegerii din Sasca și-au probat abilitatea și peste tot valoarea și importanța în societatea românească, câștigându-și merite neprețioase preoți: Traian Oprea, Ion Murgu (Sasca), Panciovan, tata și fiul, I. Petrovici și Maran, G. Simu, N. Băiaș (Rusova nouă), Daneseu, Popovici (Mercina). Ciulin tata și fiul și Luca (Racășdia), Tamașel și Baime (Vranj), Băiaș și Bela (Vrâniș), Brânzei (Macoviște); aviatorii: Emilian Novacovici (Racășdia), Novac, Mircea, Ciulin, Lungu, Poenar, Orza (Mercina), Dogariu, Miclea etc.; negustorii: Costa Radici, moșul de peste 90 ani Alexandrovici și Maxim Jucu (Sasca), Ștefan Lapadat (Berliște), Ioan Lapadat și Sofrone Mica (Ciuchici), Tapu (Jam), Paunita Atnașea, V. Murgu și notarul pens. I. Savu, Teodosie Popovici (Iladia); mai mulți țărani fruntași, dintre cari amintesc întâmplător pe unii cunoscuți personal: Pan Lazar, Petriconi, Baiconi, Mitrofanștii, Moș Toma Guga, Lazar Goica și — bolnavul — Ioan Stefan din Mercina, Anieștii și Murguleștii din Iladia și „Plugarul din Gerbovaț” alias Palpeta al nostru; în fine advocații din Oravița, Sasca și Biserica albă: Dr. Iuliu Tamașel, Dr. Petru Corneanu, Dr. Alexandru Coca, Dr. Mihai Grosșanu, Dr. Liviu Cigareanu, Dr. Tit Malaiu, Dr. Meșter, Dr. Ilie Grosșanu și Dr. Ioan Nedelcu.

După-ce trupele entuziaste s'au fost îndepărtat victorioase, către casele lor, toți vatașii, împreună cu iubitul nostru ablegat, ne-am așezat la o masă intimă în în ospătăria Valutan din localitate, unde în frumoase alecuțiuni se comenta pe întrecute vitejia incomparabilă a zilei, care pusese și pe străini în uimire. Insuși presidentul, dl Till Gustáv, de altfel un om foarte cult, s'a închinat, văzând, cum toate speranțele lor s'au izbit de virtutea românească. Să trăiască, să trăiască!...

Ziua de izbândă, praznicul virtuții poporului nostru din aceste părți, care ne inspiră nădejde și pentru viitor, mi-a umplut sufletul de bucurie, încât îmi este cu neputință să mă slobod din vârtejul însuflețirii la înfierarea celor greșiți. Am avut și puțin, zic foarte puțin rădăciți între noi. Nu l scot însă la vedere publică, să l arate lumea cu degetul. Mă bucur, că și aceștia, cum s'a zis și într'un toast, nu de voce din pacoste au cântat ca găina cocoșește. Și natura-l cu caprițuri. Să-l lăsăm dar nepomeniți cu numele. Să le zicem: Intoarceți-vă, unde vă este locul, între frații vostri, cum cere onoarea națională, podoaba fiecărui popor!

Cum zice Bolintineanu:

Deci dar voi tovarăși, mie îmi jurați:
Niciodată mâna cu streini nu dați.

Aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul, să ne vecelim întrânsa și pentru biruință să ne îmbrătoșăm, să ne reculegem, ridicând ochii în sus, de unde vine bucuria, taria și virtutea.

Gheorghe Jianu.

Din cercul Boroșineului.

Ziua de Joi 13/26 Ianuarie a. e. a fost zi de sărbătoare pentru întreg poporul românesc din cercul electoral al B.-Inelut. Din fiecare comună falnicii conducători, comandanții neînvinși ai poporului din acest cerc, și-au pus toate puterile spirituale ba chiar și materiale, pentru izbânda noastră în acest cerc curat românesc la alegerea de deputat dietal în casa țării. Din toate comunele valuri-valuri de popor percurgeau drumul spre B.-Ineu. 125 alegători Români din comuna Cuiedin împreună cu conducătorii lor au format un frumos șir de trăsuri, toți cu ierasă în pălării și nu cu pene de cocoș. Frumos ie ședea cu steagurile fălfâind în aier, le-a urmat alegătorii Hodiseni voioși cântând și vesel de izbândă și aprinși de focul învingerii. Nu s'a lăsat nici Aldeștenii și Voivodanii mai îndărăt, toți aceștia au fost primiți și găzduiți de vrednicii Bocsigani. Des de dimineață prin Bocsig auziai mii de voci „Preoți cu crucea în fruntea căci oastea e creștină” din pepturile miilor și bravilor români și umplea văzduhul de puternicele și melodioasele voci ale lor, încât impuneau respect în inimile tuturor, chiar și ale străinilor. Steagurile cu inscripția falnicului nostru deputat Dr. Ioan Suci, fălfăiau vesele în trăsurile sburătoare pe locul destinat, purtate de bravii alegători. Ca o câmpie plină de flori frumoase, se vedea masa nesfârșită a alegătorilor, fălfâind steagurile, semn că au lăsat valorile viforoase ale trecutului și neatăcați au pășit la țăr murul libertății. Lung e drumul B.-Inelut, lung, era șirul trăsurilor, Cuiedani, Hodiseni, Aldeșteni, Manerani, Bocsigani, care de care mai viol și mai neîntrețuți.

Des de dimineață ni-s'a arătat aurora învingerii, căci Dumnezeu ne-a binecuvântat izbânda noastră, cu fulgi de zăpadă. Ajunși în B.-Ineu acolo am fost duși pe strada unde iocuesc Români, cari ne-au primit cu brațele deschise în casele lor. Ear trăsurile și caii adăpostiți în poștile lor. Însuflețirea era mare, se putea ceti pe fețele tuturor românilor. Adunați la un loc am plecat spre locul de votare, în drum am fost așteptați de bravii feciori din B.-Ineu o orchestră completă cu clarinete, violine, intonând nemuritorul cântec „Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte”. Toți vorbeau cu însuflețire despre reușita noastră. Și cu câtă plăcere scoteau cuvântul conducător din gura lor. Se vede că dacă preoții noștri ne-au condus cu însuflețire, nu putem rămânea batjocoriți de străini, că ne-au cumpărat voturile cu bani și de aici încolo nu te mai cunosc, că ți-am plătit de mi-ai dat votul. A fost și puține oi rătăcite, mameluți; trecem cu vederea peste ei, căci și așa sunt batjocoriți de ceilalți, sunt huiduiți ca lupii dela stână.

Des de dimineață s'a arătat că avem să învingem căci binecuvântarea Dumnezească nu ne părăsea, zăpada cădea din ce în ce tot mai tare, încât unii s'au văzut siliți a se retrage puțin în casele ospitale ale Românilor din Boroșineu. Ajungând într-o casă am dat și de oameni din alte comune, dar fără conducători, vorbeam cu însuflețire de izbânda noastră cu alesul inimii noastre Dl Dr. Ioan Suci, care nu s'a mișcat din fruntea poporului, chiar un minut. Nu i-a lăsat fiarălor sfășitoare, și să dea an-ă a vorbi că poporul român e popor nedisciplinat, a dat dovezi că e un popor bine disciplinat și de ordine. Vorbeau oamenii că preoții și-au făcut datoritățile lor de adevărați căpitani. Deodată dintr'un unghiu al casei am auzit un oftat desperat, „că vai și amar de al nostru preot, că numai preot nu se poate numi, căci și-a părăsit turma împreună cu învățătorii său”. Vorbea cu dispreț despre el, că la banchetul lui Solymosi în B.-Sebeș i-a indemnănat ce e drept să nu meargă oamenii la ascultat și nu au mers la Program-banchetul lui Solymosi. Mai târziu, ce i-a venit nu știu, destul că a indemnănat să țină cu Solymosi; fiind-că ei se împumută cu proprietarii mari de pământ, și ce știu eu câte verzi uscate. Am întrebat că de unde sunt: și ce preot au ei? Mi-au spus că sunt din Sălăgani, preotul lor e Romul Popoviciu, ear învățătorul Ilie Moț. I-am întrebat pe oameni, că cum a venit Romul Popoviciu za preot să-l sfătuescă pe ei să se abțină de cătră candidatul român. A răspuns că Romul Popoviciu s'a expri-

doi și duh de viață în sufletele șovăitoare. voi veți fi aceia, cari îndurerați până în răunchi de rușinea pătită, nu veți mai sta nepregătiți!

Alegători Români cu „suleț românesc“! Măhnirea-vă e dreaptă, dar n'o lăsați să vă cuprindă prea mult sufletele voastre bune, — departe dela noi disperarea, departe desnădejdea, că bătuți de astădată, altădată nu vom mai birui; veniți: măhnirea voastră impuls la o nouă viață să ne sermănească, ca să spălăm rușinea de pe noi.

Măhnirea v'a plecat capetele, v'a îngreunat sufletele și desamăgire v'a cuprins! De ce? — Când noi ne vom lăsa înfricați și vom desnădăjzite Redui, vor vorbi încăruntite stânci ale „Petri Craice lui Iuliu“, „Surul“ și „Negoiul“ își vor da mâna și de freamătul pădurilor lor se va cutremura tot ce nu e românesc în „țeara Oltului“. — Veni-vă vreme, când văzduhul va răsună de glasul redeșteptării noastre, când alegătorii buni ai „țării Oltului“, — și toți odată asta am greșit, când această deslășire a călăuzit înșulețitoare și mai înșulețitoare, în fericirea întregului neam, știut în amorie.

„Ridicați capetele, căldă locul desperării!“ — Căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

„Căldă locul desperării!“ — Ridicați capetele, căldă locul desperării!

La Răboji!

Rușinea Șeitinenilor. În cercul electoral al Nădlacului, a pășit cu program național înflăcăratul bărbat național părintele Lucaciu. Cea mai mare parte a alegătorilor din Șeitin s'a luptat pentru cinstea steagului nostru național. Dar aflăm cu cale a arăta lumii și uscăturile din Șeitin, cari au votat cu domniș din partida guvernului. Nu le-a fost rușine să voteze cu acela care vrea să nimicească nația românească. Aceștia români slabi sunt: popa unit Major Gyuri, învățătorii uniți Tyira Sándor și Görg Pali, apof subjudele Siclovan George, juratul Ioan Truța și Hornea Zacharie, ear dintre fruntași Nicolae Ghergan, Iudaie, Straja George a Ioli, Siclovan Șteva, Vid Mitru, Băcșan Șteva, Giurjuț Ioan și Șteva cari se adunau la mai-storul Liviuș, la un om care sboară ca cioara din par în par, și acolo se petreceau și lucrau în contra părintelui Lucaciu. Și teologul absolut Roșcău încă mergea în fiecare seară la mai-storul la un pic de vin și după o țigară, dar el nu a votat. Rușine să le fie.

Revoluția din Rusia.

Ukazul ministrului de finanțe. — Două proclamații ale lui Gapon.

„Le Temps“ publică ukazul împărătesc iscălit de ministrul de finanțe al Rusiei și lipite pe zidurile Petersburgului. Iată-l cuprinsul pe scurt:

Lucrătorii din Rusia, părăsind lucrul, și-au pricinuit atât lor cât și patronilor o pagubă vădită. Când și-au luat hotărîrea de a nu mai lucra și-au formulat și o serie de revendicări privitoare la legăturile dintre ei și proprietarii fabricelor. Dar oamenii cu intenții rele s'au animat de mișcarea produsă, lucrătorii le-au slugit de instrument, rătăcind populația lucrătoare prin elii mincinoase și nerealizabile pe o cale toare.

Această răscoală criminală a avut ca urmare, — neapărată în asemenea caz, — mijloacele forței armate. E foarte trist și neliniștitor, că din cauza războiului. Poporul fabricelor și atelierelor din Petersburg a fost amăgit de acei criminali cari i-au cerut, în numele revendicării lucrătorilor, lucruri cu desăvîșire de altă ordine.

Lucrătorii, făcând toate acestea, au uitat că guvernul a îngrijit todeauna de nevoile lor și că e gata chiar acum să le asculte cu băgare de seamă cererile legitime și să le examineze pe cât va fi cu putință.

Pentru asta însă, trebuie să se restabilească liniștea, toată lumea să-și reia lucrul. E de neînchipuit câtă autoritate desfășoară guvernul în interesul lucrătorilor și cu intenții bine voitoare și pacifice, pe vreme de răscoală, și ori cât de legitime le-ar fi revendicările nu pot fi satisfăcute cât timp dezordinea și nesupunerea vor domni.

Lucrătorii ar trebui să ajute guvernul în aducerea la îndeplinire a acestor sarcini și să nu ia parte la tulburările stîrnite de oameni cu totul străini de interesele țării și cari urmăresc altă țintă decât binele lucrătorilor.

Lucrătorii trebuie să-și reia munca de toate zilele, trebuitoare atât lor cât și țării, eaci altminterii își vor lăsa soția și copii pradă săraciei.

Poporul lucrătorilor, intorcându-se la muncă, să fie convins că nevoile de care suferă el, ating tot atât de aproape inima țarului. Afară de dizpoziția luată cu privire la asigurarea lucrătorilor încurînd ministrul de finanțe va propune, din ordinul țarului o lege pentru micșorarea zilei de muncă și va studia măsurile, prin care s'ar putea da lucrătorilor facultatea legală de a-și formula și deîbera expresiunea nevoilor lor.

Să știe lucrătorii fabricelor, etc., că dacă se vor întoarce la lucru guvernul le garantează inviolabilitatea lor, familiilor și căminurilor lor. Guvernul va proteja pe aceia care doresc și care sunt gata să lucreze contra manoperilor criminale ale oamenilor cu intenții rele.

„Le Temps“ spune că aceste făgădueli și mai ales cea din urmă sunt de natura să producă efect dacă realizarea lor nu va întârzia și dacă dela vorbă se va trece la fapte.

Maș spune de asemenea să se ferească de o atitudine care, sub pretext că favorizează pe lucrători, să nu fie ostilă inteligenței liberalilor, politiciilor. Mișcarea de astăzi nu trebuie despărțită nici de campaniile ziarelor, cari, dacă s'ar fi bucurat de libertate, ar fi putut să lămurească lucrurile, — după cum a spus dl Suvorin, ministru de interne.

Față de această proclamație guvernamentală, iată acum două proclamații, atribuite preotului Gapon:

Către armată!

Arunc blestemul meu pastoral asupra soldaților, ofițerilor cari se îndeletnicesc acum cu omorîrea fraților lor nevinovați, a nevestelor și copiilor lor și asupra tuturor nepăstuitorilor poporului.

Din contră, cer bine-cuvântarea divină pentru soldații cari ajută poporul în lupta pentru libertate și îi dezleg de jurământul de credință făcut suveranului perfid, care a vărsat sângele poporului.

George Gapon, preot.

Către lucrători!

Lucrători, fraților, s'a vărsat sângele nevinovat al poporului și inima ne e plină de amărăciune și de ură față de țarul bestial și de șacalii săi de miniștri. Credeți-mă, e aproape, foarte aproape, ziua în care o armată de lucrători se va ridica mai amenințătoare, mai conștientă de forța sa și care, ca un singur om, va da o lovitură puternică spre a obține libertatea sa și a Rusiei întregi. Nu plângeți pe eroii uciși. Mângâiați-vă.

Am fost bătut, dar nu îmblinziți. Să scoatem toate portretele crudului nostru împărat și să-l aruncăm în față aceste vorbe: „Fii blestemat, tu și tot neamul tău de șerpi!“

George Gapon, preot.

Față de această stare de lucruri, „Le Temps“ zice că prințul Siatopolk Mirsky, disgrățiat, va fi înlocuit la departamentul internelor, probabil cu generalul Kleigels, o personalitate foarte energetică.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Februarie n. 1905.

— **Știre personală.** Pentru a susține candidatura d-lui Russu Șirianu în Chișineu, aseară Dr. St. C. Popp a și plecat deja în cerc. Azi a plecat candidatul, ear mâne se vor duce Dr. I. Suci, Dr. Vlad și V. Damian; aceștii doi din urmă sunt așteptați să sosească astă seară în Arad.

— **La Sebeșul-Săsesc,** în urma unei erori de transmisie telegrafică, publicasem că față de Hieronymi candidatul român Dr. M. Cristea a căzut numai cu 21 voturi. Rectificam conform adevărului: candidatul partidului național român a fost **Dr. Liviu Leményi.** Și e regretul tuturor Românilor, că așa s'a întâmplat. În Dietă, dl Leményi ar fi fost spre folosul cauzei.

— **Logodnă.** Anunțăm cu osebită plăcere logodna distinsului nostru amic **Dr. Ioan Suci,** avocat și deputat dietal, cu gentila d-soară **Marioara Roșca** din Seliște, săvârșită în 1 Februarie n. a. c.

Dorim mirilor toate fericirile.

— **Advocat nou român.** Ni-se anunță: Am onoare a vă încunoștiința, că mi-am deschis cancelarie advocațială în Tâsnad (comit. Sălaj). Cu stimă: **Dr. Coriolan Steer,** avocat.

Dorim noului avocat succes deplin și să fie apărător și al intereselor naționale, periclitat pretutindeni, dar mai ales în acele părți.

— **Concertul din Arad.** Primum următoarea invitare:

Tinerimea română din Arad și jur are onoarea a vă invita la **Concertul împreună cu dans** ce se va aranja Joui, la 23 Februarie n. 1905 în sala mare dela „Ipartestület“, Erzsébet körút Nr. 16 în favorul școlii române de fete din Arad sub prezidența de onoare a d-lor deputați **Dr. Ștefan C. Popp și Dr. Ioan Suci.** Prețul de în-

Teodor Lazăr.

trare: de persoană 3 cor., de familie 7 cor. Inceputul precis la orele 8 seara. Programul se va publica pe cale ziaristică și se va distribui seara la casă. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțămă și se vor cita pe cale ziaristică. Cas-sar: Ludovic Fazecaș, Arad, Făbiian-utca 7.

COMITETUL ARANGIATOR.

Liviu Albu, Alexandru Anciu, Virgil Antonescu, Dr. Isaia Ardelean, Ioan Iosif Ardelean, Vasile Arjoca, Emil Babescu, Dr. Sever Barbura, Ioan Berzovan, Sever Bocu, Dr. Teodor Bodea, Alexa Boțioc, Dr. Caius Brediceanu. Aurel Chelniceanu, Dr. Remus Chicin, Alexa Chișozan, Iuliu Ciu udean. Ioan Costa, Dr. Cornel Curtuțiu, Dr. Ioan Doboșan, Ioan Dorca, Ludovic Fazecaș, Eugen Feier, Octavian Feier, Adrian Filip, Dr. Aurel Grozda, Petru Grozda, Dr. Ilarie Hoadrea, Victor Hotaran, Dr. Cornel Iancu, Trifu Lugojan, Dr. Iustin Marsieu, Sever Miclea, Emil Monția, Dr. Vincențiu Marcovici, Iustin Nemet, Dr. Aurel Novac, Silviu Pascuț, Ilie Pap, Ioan Papp, Leonida Papp, Miron Pap, Dr. Teodor Pap, Cornel Pavlovič, Ioan Popescu, Atanasie Popovici, Emil Popovici, Eugen Popovici, Mihai Popovici, Axente Secula, Sava Sevič, Petru Simțion, Dr. Eugen Simonca, Cornel Simu, Emil Surdu, Octavian Tămășdan, Petru Tămășdan, Dimitrie Truția, Iosif Tărău, Petru Ungurean, Dr. Ioan Ursu, Romul Veliciu, Dr. Augustin Venter.

Cei în drept a conta, dar din eroare n-au primit invitare, sunt rugați a se adresa către dl. Dr. Aurel Iancu avocat în Arad.

— **Gorkij eliberat.** Se depeșează din *Lemberg*: Se anunță din *Petersburg* că *Maxim Gorkij* a fost azi, la porunca *Țarului*, eliberat. Se crede, că a intervenit însuș *Țar-revna*, pentru că a primit scrisori dela curtea din *Darmstadt*, că deținerea lui *Gorkij* a revoltat întreaga *Europă*. Știrea din *Lemberg*, se confirmă și prin o depeșă semi-oficială, că *Maxim Gorkij*, a fost pus pe picior liber.

— **Amintirea baronului Eötvös** *József*. Fundațiunea *Eötvös* ieri, în aniversarea morții baronului *Eötvös*, a aranjat o serbare în amintirea celebrului bărbat, la care a luat parte și ministrul de culte *Berzeviczy* și baronul *Eötvös* *Loránd* președintele Academiei maghiare. Discursul comemorativ l-a ținut *Márki Sándor*, profesor la universitatea din *Cluj*. A amintit că baronul *Eötvös*, în două rânduri a încercat pe cale învățământului popular, să rezolve chestiunea naționalităților. Proiectele sale originale au suferit însă modificări, în detrimentul principiilor sale profesate în literatură, în amândouă rândurile, în 1848 lovindu-se de vederile lui *Kossuth* în 1868 de ale lui *Deák*. Insa legea despre instructia populară și despre egal îndreptățirea naționalităților, sunt în definitiv totuși testamentul politic al lui *Eötvös*. Serbarea a fost foarte reușită.

— „Cartea de aur“ de dl. *Teodor V. Iacățianu*, ediția a doua, a apărut de curând de sub tipar, volumul I. retipărit, cu eliminarea părților care au fost incriminate, lăsându-se în tipar urme de locurile unde „s'a păcătuțit contra statului“.

De asemenea a apărut și volumul II. al acestei prețioase publicațiuni, care e indispensabilă ori-cărui român doritor de a cunoaște desvoltarea vieții neamului nostru din țara aceea.

Prețul celor două volume mari, e 20 cor.

— **Necrologie.** Despre decedarea regretatului pedagog *Vasile Petri* primim următorul anunț funebrel; *Sara Petri* născ. *Maxim*, în numele ei a fiilor și al tuturor rudeniilor, cu inima înfrântă de durere, anunță încetarea din viață a mult iubitului și bunului ei soț, tată, socru, cumnat, unchi și bunie *Vasile Petri*, Profesor preparandial în pens. membru a „Asociațiunii pentru lit. și cult. poporului rom; membru al reuniunii „*Mariana*“ etc. etc. care s'a născut în 2/15 faur 1833, după o viață întreagă de muncă prestată cu un zel neobosit, aproape fără păveche, cu rară abnegațiune și multă ardoare pentru chemarea sa — și-a dat blândul, nobilul și generosul său suflet, în mâinile Atot puternicului Dumnezeu în 1 Faur st. n. 1905 în al 72-lea an al etății. Rămășițele pământești ale scumpului și mult iubitului decedat, se vor astrucea spre vecinică odihnă Vineri

în 3 Faur st. n. 1905, la orele 1 după amiază în cimiterul gr.-cat din loc. *Rugați-vă* pentru el! Năsăud, la 1 Febr. 1905. Jalnica familie.

— *Maria de Steriu*, născ. *Diamandi*, după grele suferințe, s'a mutat la cele eterne Marți în 18/31 Ianuarie 1905 la 9 ore a. m. în anul al 64 al vieții. Ne împlinim datorie a înștiința despre această dureroasă pierdere, pe toți amicii și cunoscuții fericitei adormite. Rămășițele pământești ale defunctei se vor ridica din casa proprie strada *Orfanilor* Nr. 12 Joi, în 2 Februarie n. (20 Ianuarie v.) la 3 ore p. m. și se vor depune spre vecinică odihnă în cimiterul bisericii Sfinței *Adormiri* din *Groverii*. *Brașov*, 18/31 Ianuarie 1905. Intristata familie.

— **Congresul internațional de presă.** Ultimul congres internațional de presă ținut anul trecut în *Viena*, a hotărât, ca proximal congres să se țină în *Lütich* unde, se știe, va fi expoziție universală. Primarul din *Lütich* a adresat în afacerea aceasta o scrisoare lui *Singer Vilmos*, președintelui uniunii de presă, în care și exprimă mulțumita pentru onoarea ce i-se face orașului *Lütich* și-l asigură pe președinte că orașul va primi cu cel mai adine respect pe reprezentanții presei între murii săi.

— **Viceșpan Ovrei.** În comitatul *Cianadului* a devenit vacant postul de vice-comite, după ce vice-comitele de până aci vestitul *Návay Lajos*, s'a ales de deputat, cu program *kossuthist*. După cum se vorbește în locul său, vreau acum un-gurii de acolo să aleagă pe ovreul *Dózsa Samuel*. Dă-le Doamne, tot astfel de stăpânitori.

— **Cine a descoperit vinul.** Vinul e cea mai veche băutură spirtoasă.

Noi știm că *Noe* a aflat mai întâi puterea vinului, deci el ar trebui să fie alătător acestei beuturi plăcute tuturor muritorilor. Persii au o tradițiune din care vedem că regele persian *D-zeu sid* (1015—975 înainte de *Christos*) a aflat vinul. Despre acest rege se spun adecă următoarele! Bătrânului rege îi plăceau mult strugurii; neputând însă conserva strugurii peste tot anul, a venit la ideea să scoată din struguri mustul și să-l păstreze în butoaie. Așa a și făcut. A beut regele în fiecare zi puțin must și era bun. Mai târziu însă mustul deveni amar și copleșit nu-i mai plăcu, și crezându-l veninos, a închis butoiul bine și l-a pus la o parte. Mult a stat mustul închis în butoi și desprețuit, când într-o zi regina se îmbolnăvi greu și nu mai putea răbda durerile. Se ruga deci să-i dea must, pe care-l credea de otravă, ca să moară și să scape de chinuri. Bând însă regina din must, în loc să moară, se simțea ca reînviată și durerile iau trecut. Ceru deci din nou must și beu atâta până adormi. A dormit astfel regina o zi și o noapte, și când s'a deșteptat, nu mai simțea nici urma durerii, ci era sănătoasă ca marul. Tare se bucura regele văzând această minune; ei începu să bea în fiecare zi din suc din divin. Iar azi toată lumea bea, unii mai mult și alții mai puțin. Cei cari beau puțin capătă sănătate, iar cei cari beau mult, moarte.

ECONOMIE.

Arad, 4 Februarie st. n.

Boalele Animalelor.

Răpciuga și cărtița. Aceasta boală de obicei se ivește la cal, câțar, măgar; boii nu se îmbolnăvesc de răpciuga.

Răpciuga și cărtița sunt una și aceeași boală; singura deosebire între ele, nu e alta decât că; răpciuga ese înăuntru, adecă în plămâni și nas, iar cărtița ese în piele; un cal atins de cărtița, când molipsește pe un cal sănătos îi dă de multe ori și răpciugă și tot așa un cal răpciugos dă la altul adesea ori și cărtița.

De și e greu de cunoscut această boală, chiar și pentru veterinarul une-ori, totuși sunt unele semne, cari cel puțin dau bănuială, așa ca omul să fie cu băgare de seamă și să se păzească.

Semnele boalei sunt:

1) La răpciugă: a) scursoarea de muci pe nas, se vede de obicei pe o singură nară și mai des pe stânga sau pe amândouă nările; scursoarea e galbenă-verzuie, groasă, lipicioasă pe nări, etc.

b) Gâlca între fâlcii e de obicei pe partea unde e scursoarea, mai rar pe amândouă părțile; această gâlcă e tare la pipăit, dureroasă, noduroasă, nemișcătoare și nu face materie (nu coace) nici-odată, sau cu totul rar.

c) Râni sau nodulețe în nas. — Râni sunt de obicei de mărimea unui bob de po-

rumb sau și ceva mai mari; sunt roșii-palide, iar în mijloc cam galben-cenușii și înconjurate cu o coroană roșietică. Nodulețele sunt de meiu și se simt sub pulpa degetului, dacă se bagă degetul în nasul calului. Afară de aceste semne, cari sunt principale, caii atinși de răpciugă une-ori sunt triști, nu mănâncă, au căldură, părul sbârilit, pielea din năuntru nasului e roșie etc. atunci se zice că calul are răpciugă acută, adecă o are de curând; de obicei caii nu au alte semne decât acele trei, cari le-am descris mai sus și răpciuga în ast caz se zice cronică (veche).

II) Cărtița (Răpciuga pielii, Farcinul). — Se arată prin niște noduri, umflături sau coarde în piele. — Aceste noduri sau umflături se fac la picioare, burtă, spete, gât, bot etc.; nodurile adese-ori sparg și din ele curg o zeamă galbenă cleoasă, iar în loc rămâne niște răni, cari nu se mai vindecă.

Am arătat în scurt, cam cu ce semne se arată răpciuga și cărtița; deci, ori-ce om, când va vedea un cal cu semnele boalei ăstia, va ști să se păzească; decât să se știe un lucru și anume că, nu ori-ce cal care are scursoare pe nas, numai decât trebuie să fie răpciugos, căci este cu puțință să aibă numai un gutural, ori altă boală, care nu se ia la om; de asemenea calul care se crede a avea cărtița se poate să fie atins de altă boală, întru cât-va asemănătoare etc.; fiindcă însă, omul care nu e veterinar, nu poate ști, nu poate cunoaște și deosebi bine boala, de aceea trebuie să fie calul deosebit de alți cai dându-i mâncare și apă din vase anume și să cheme un veterinar, care îi va spune ce are calul. Atât la țară, cât și la oraș, dacă omului nu-i dă mână să cheme veterinar pe seama lui, atunci să se ducă să spuie la primărie ca să vie veterinarul comunei, și el să vadă dacă în adevăr calul e atins sau nu de răpciugă sau de altă boală.

Cum boala asta nu are leac și se ia cu ușurință dela un cal la altul și de asemenea și la om. Legea prevede uciderea calilor răpciugoși și despăgubirea numai a proprietarilor, cari au declarat la autorități că au cal atins de răpciugă.

Mulți oameni au murit de răpciugă, și aceasta din cauză că mai înainte nu se știa în mod hotărât că boala e molipsitoare și mai cu seamă că se ia și la om (numai de 80 de ani se știe că boala se ia la om) și că foarte rare ori se vindecă.

Se înțelege ușor dar, că neștiind-se cele de mai sus, nu se lua nici măsuri serioase în cazuri de această boală.

Cum se molipsește omul și cum să se păzească?

Să se ferească toți oamenii de a se murdări cu mucii delacal și mai ales acei ce au vre-o rană, la mână la picioare, etc. de asemenea să nu se mai jupoie caii morți, cu semne de această boală, a nu se scobi la nas, sau a se freca la ochi cu mână murdară de mucii, și asemenea să se ferească toți ca să nu fie stropiți în ochi, pe față, etc. de calul răpciugos, căci odată ce va intra boala în vre-un om moartea lui e aproape sigură nerămânându-i de că prea puțină speranță de scăpare.

Mulți veterinari, doctori, ofițeri, vizitii, rânduși, soldați, au purit de această boală; la noi, acum cât-va an a murit dr. *Assador*, ofițerul *Filiti*, și mai înainte studentul veterinar *Olteanu* precum și eva mai de mult, veterinarul căpitan *Preotescu*, fără să mai arăt căi au murit în alte țări. Înanii trecuți, când răpciuga a bătut pe o scară întinsă printre caii din *Dobrogea*, mulți țărani tătari și soldați au murit de această boală; tătarii din *Dobrogea*, toți mănâncă carne de cal; unii din ei mănâncă chiar caii morți și deci e lesne de înțeles că tot tătarii la cai ca să-i mănânce, au putut tăia și cai răpciugoși și deci ușor ai putut lua răpciuga. Răpciuga se mai poate lua când cineva spală esle unui grajd, unde au bst cai răpciugoși și spalând se înțeapă cu vre-o așchie de lemn din esle o spalătoreasă s'a bolnăvit, spalând cămașa murdară de mucii a unui vizitii.

În caz când cineva s'a murdărit de muce peste vre-o tăetură, șgrietură, rană etc. numai de cât și fără nici o întârziere să se ardă peste acele locuri cu acid-fenic nestigas, acid azotic, cu piatra iadului sau cu ferul roșu etc. și să alerge la un doctor.

(*București*)

D. Alexandrescu
medic veterinar.

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electric de fotografie pe hârtie

in care in decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

- 1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fil.)
- 1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor)
- 3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

Kohn Lajos

fotograf.

473

Indreptări de bluse se efectuează la moment

Casă de bluse și atelier pentru confecționare de haine femești

Piața libertății 20. (Palatul contelui Nádasdy)

Recomand atelierul meu pentru confecționarea de haine femești binevoitoarei atențiuni a on. public de dame.

Cu deosebită stimă

Koszilkov József.

437

Comanda din producție se efectuează prompt

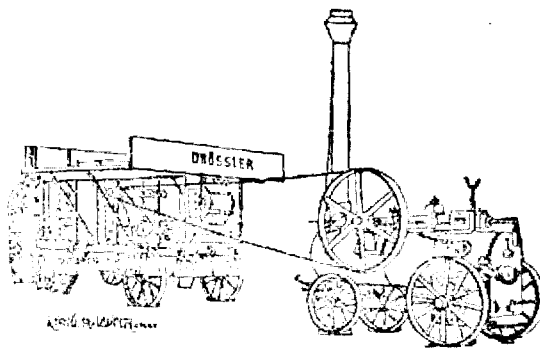
Mare asortiment de haine de noapte

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, imblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (járgányos) motoare de ulei crud, monteaza mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe lângă condițiuni favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiața magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

In urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voie a recomanda nouă mea între prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măestru tapesier.

Asigurări contra focului: case, bucată mobile, vesmiate, mărfuri!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

"TRANSYLVANIA"

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen flos, rente, zestre pentru fetite, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de însoare, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întimplată;
2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reviciste ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grân, secară, orz, cucuruz, ovăs, viș (vinea), plante industriale: cânepă, in, hânet, untreturi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

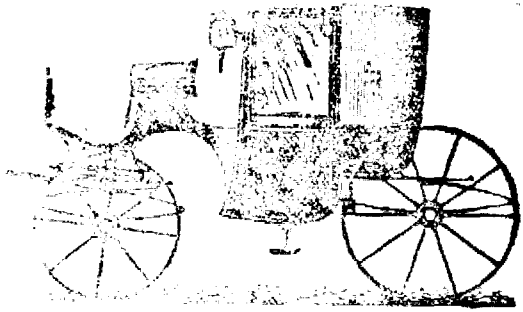
Agentura principală „Transsylvania” în Arad.

Strada Szechenyi nr. 1. — Telefon nr. 890.

433—168

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grân, secara, ovăsul și toate plantele economice!

Kováts és Thomay

fauri.

ARAD, Kossuth-utca 2 szám.

P. T.

Avem onoare a ne recomanda în prețiosul D-voastră sprijin prăvălia noastră de renume pentru construirea de trăsuri.

După experiențele câștigate 7 ani dearândul în fabrica de echipaje imp. reg. de curte a *Fraților Kiber* suntem în plăcuta pozițiune de a corespunde și celor mai extreme pretensiuni.

Fabricăm echipaje noi conform comandei primim reparări pentru prețuri estine și culante.

Trăsuri gata în deposit.

Preț-curent gratis și franco.

Cu deosebită stimă.

Kováts és Thomay
fauri.

345

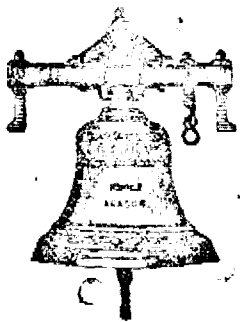
Frideric Mönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandăm clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori ce alte clopote, la turnarea unuia și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandăm tot odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin care a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepăt și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clatine turnul.

Recomandăm apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

7 21—25

Institut sud-ungar pentru împrumuturi hipotecare și credit personal.

TIMISOARA,

piața St.-George Nr. 4, 1. etagiu.

Telefon nr. 317.

Împrumuturi ipotecsare pe moșii și case de închiriat orașenești pe lângă amortisație semestrală atât în capital cât și în interese după următorul plan de solvire:

65 ani	3 1/2%	cu amort. după fiecare 100 cor.	2 — cor.
(numai la Impr. hip. pe moșii și de mari sume de bani)			
50 ani	cu amort. 4%	după fiecare 100 cor.	2*30 — 2 45 cor.
45 "	" "	" "	100 " 2 cor. 60 fl.
40 "	" "	" "	100 " 2 " 70 "
35 "	" "	" "	100 " 2 " 92 "
30 "	" "	" "	100 " 3 " 12 "
25 "	" "	" "	100 " 3 " 45 "
20 "	" "	" "	100 " 3 " 88 "

Documente necesare: 291

La împrumuturi ipotecsare pe moșii: Extras de pe cartea funduară, coala catastrală, dacă este contract de cumpărare ori vânzare și un atestat comunal; pentru aceasta trimitem blancheta.

La împrumuturi pe case de închiriat: Extras de pe cartea funduară, conspect autentic despre venitul chiriei, libelul de dare, planurile de construcție ale edificiului (numai în cas dacă atare planuri există) și atestat despre prețul de valoare al casei.

În afaceri de cumpărare ori vânzare de moșii mari servim bucuros cu deslușiri dacă ni se trimite membru postului pentru răspuns.

Filiale: Oradea-mare Bóthi Ödön utca 1. Segedin Horváth Mihály utca 7. Lugoj Benáz utca 16. Némot Bogsan Fő-utca 64 szám.

Primul institut de artă sud-ungar pentru
zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea prea onoratei preoțimii și a d-lor curatori supremi bisericești, că în atelierul meu pregătesc iconostase noi, altare, scaune episcopesci și alte

aranjamente complete bisericești. Pe iconostase pictez nouă icoane de artă usară de aceea auresc și văpesc din nou iconostase vechi. Primesc și vopsitul de biserică. Trimite schițe de pian gratuit. La dorință călătorește la fata locului pe spesele mele. Recomand icoanele mele de relief, peatră masivă cu vapseală polichronică, statue sante dela 60—180 cm. maxim. *Madonna de Lourdes*, *Inima Mariei* de 9 ani bogat aurite cu vapseală polichronică.

De present se pregătește pe seama bisericii din Keszeg-Mare: *Inima sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes* în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:

140-

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár Jozsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

Înștiințare!

Am onoare a anunța pe on. public, că Sămbătă în 4 Februarie voi deschide cafenea

„O T T H O N“

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

Se va serba inaugurarea festivă.

Bufette rece și beuturi alese, dispunând de ziare locale și din capitală solicitând binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,
cafegiu.

In Beraria orașaneasca (EDIFICIUL TEATRULUI)

Începând dela anul nou se va găsi în permanentă

„Bere regală“

fabricațiunea primei berării pe acții ungară din Steinbruch, zilnic se dă cap la butoi proaspăt un pocal 20 fil.
o halbă 30 fil.

Bucătărie esecelentă ungrească, gustare, prânz și cină cu măsurii bogat. — Vinuri bune de deal. — Serviciu prompt.

Imi dau toate silințele, ca onoratul public în restaurantul meu prin asigurarea că va fi servit prompt și cu mâncări bune.

Cu deosebită stimă

Kánya Géza,
restaurator.

Avis!

Am onoare a avisa pe on. public, că am inaugurat sărbătorește cu concursul unei muzici locale cafenea

„C O R O A N A“

(fostă Grünwald)

pe care am montat-o elegant și pun la dispoziție Bufette rece și beuturi alese, precum foi locale și din capitală.

Solicitând binevoitorul concurs

Sunt cu deosebită stimă

Brudermann Jakob 500
cafegiu.

Bani! Bani! Bani!

Cele mai eficiente

împrumuturi de bani

pe imobile până la valoarea cea mai înaltă mijlocește

Klein József

(Arad, Radnai-ut 10.)

dela institutul de bani din Sibiu, ca reprezentantul acestui institut, pe lângă răplă-tire avantajoasă.

Totodată

Case de inchiriat

care sunt proprietatea Institutului se vând pe lângă depunerea unui capital mic de asemenea în rate anuale.

Aceste case să află:

pe strada Csernovitz, Nr. 27. cu etajiu.

„ Lövész „ 17, parter.

„ Botond „ 1, parter

și mai multe alte case.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

— A R A D, Piața Libertății —

lângă edificiul teatru ul vechiu.

Aur și argint calcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Prea stimat Public!

Imi permit a Va atrage binevoitoarea atenție asupra

localului meu de delicatesses

ce se va deschide la 10 Ianuar, unde-mi voi valida bogat-le experiențe câștigate ca șef de culină în Budapesta, Viena, Belgrad etc.

Lucrul meu, va fi provizut cu delicatessuri indigene și din străinătate precum și cu mâncări reci proprii, de toate sorturile.

În alt apartament al localului este culina caldă, de unde la comanda transportez cele mai bune mâncări și la locuință.

Tot felul de Dejeune-rt, Dineuri, Jour, So-see, Buffet și alte comenzi esecut prompt și cu eleganță.

Deiszler József

Comersant de delicatessuri, el-vul bucatarului de odinioară alui Pohl Károly.

Arad, Piața Libertății Nr. 20.
(Palatul Nádasdy)

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele
în
„CAFENEAUA FIUME“
seara musică.

DESCHIS PANĂ DIMINEAȚA.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroseni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tatra.

Briquette de cărbuni

„I L S E“

de Prusia

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culate cu transport la

ROTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dalapurt pentru ghiată.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, pen-tinuri și briciuri.

Deposit esclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Bijuterii, oroloage, aur calcat

și recușite de argint, seduli de amanetare cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

— Înainte de a Vă procura cadourile de Anul nou, faceți încercare la cunoscutul juvalier de bun renume Kun József, unde pe lângă prețuri estreme de moderate aflați un foarte bogat magazin de tot felul de juvare, brilante și diamante, ciasornice de Svițera Precision și argintării de lux. Obiectele de aur sunt pregătiri proprii și astfel în preț cu mult mai ieftine, iar în privința esecutării întrec pe cele din străinătate. Atelier și prăvălie Piața Andrassy nr. 17. Palatul Reinhart. Magazin mare de ochelari.

Furnisez acasă:

Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută chilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialități. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

La cumpărare de 500 kgr. ofert special.

Nouă prăvălie

Leichner și Fleischer

înființează un magazin de fabrică,
exclusiv pentru stofe bărbătești și
accesorii de croitorie în

Piața Libertății Nr. 17.

(lângă Ipar és Népbank.)

In 10 l. crt. se va deschide.

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele
de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum
și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI 447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare
gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

Magazin de mărfuri industriale de Transilvania și Bacia.

Reich B. Károly și fiul C.-in

recomandă

lintoluri de pat, ponevi de cal

ponevi de Brașov de păr lung.

Prețuri solide.

Produse speciale:

Sfori pentru economie, sfori

pentru piute și de transmisiune,

sfori pentru întinsul hainelor.

tot felul de ațe.

Impletituri de păr de cal.

Magazin de fabrică de pânze, de cânepă, saci pentru grâu,

ponevi impermeabile și saci de pânză de catart.

Cu stimă:

Reich B. Károly fiul și soții. 460

Magazin de mărfuri industriale de Transilvania și Bacia.

Piața Andrassy 6 Casa Verbos.

Vânzare de altoi nobil de viță.

Cel-ce dorește să aibă o vie eternă sănătoasă și
frumoasă să se adreseze cu toată încrederea la

Scoala științifică de viță a lui

Vityé Miklós, Szerb-Csanád

(comitatul Torontal)

unde se afla altoi nobil de I classă, altoi nobil
cu rădăcina de viță pentru vinuri de masă și
desert eschisite, și sorte speciale separate și
alese pentru viță de chiorcuri (filigorie). Toate
calitățile se pot găsi și de classa II, tot așa
se găsesc altoiuri portalis și Monticola, cu ră-
dăcina, și vițe europene cu rădăcina în prețurile
cele mai estimo. 501

Servește cu plăcere catalogul de sorte și de prețuri.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința distinsului
public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect
afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 21 de ani de activitatea de
sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mul-
țumire și satisfacție — imi iau libertatea a solicita și
mai departe protecția On. public — asig. dinainte că
și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce
lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soli-
ditate și conștientiositate.

Iau în întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce
formă, modificări și reparații după planul și prețul sta-
bilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen Nr. 11
și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu distinsă stimă 498

Weszely J. Pál, tâmplar.

„TIMIȘIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Timișoara.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Timișiana“, societate pe acții în Timișoara să convoacă și sunt rugați a participa la a

XX-a adunare generală ordinară

care se va ține în 2 Martie a. c. st. n. la ora 9 a. m. în sala direcțiunii.

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea anului 1904.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Concluz asupra rapoartelor de sub 1 și 2.
4. Concluz asupra bilanțului despre gestiunea anului 1904.
5. Concluz asupra împărțirii venitului curat.
6. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de revisiune pe anul 1904.
7. Aprobarea definitivă a regulamentului de serviciu pus în praxă în mod provisor.
8. A decide înființarea unei filiale.
9. Fixarea marcei de prezență (§. 31).
10. A decide vânzarea și sub prețul de cumpărare a casei noastre din Timișoara-Cetate.
11. A vota contribuirea de cor. 10.000 pentru înființândă episcopie gr.-or. română din Timișoara.
12. Alegerea președintelui institutului.
13. Eventuale propuneri ivinde în sensul §-ului 22 lit. h) din statutele institutului.

Timișoara, 30 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

ACTIVA.	Contul Bilanțului.		PASSIVA.	
	Cor.	b.		
Casa în numărar	64484	32	Capital de acții	560000
Cambii de bancă 1,401.542	58		Fond de rezervă general	90000.-
Cambii ipotecare 695.413	2,096	955 58	Fond pentru diferență de curs	2800.-
Imprumuturi ipotecare	748	289 47	Fond de pensiuine	2034331.
Imprumuturi de Cont-Curent	35	119 24	Depuneri spre fructificare	1,424046 59
Imprumuturi pe efecte	4690		Cambii reescomptate	587967
Efecte proprii	50772	29	Hipotecii cedate	302451
Realități	37002	19	Interese transitoare	36800 90
Casa institutului	42414	81	Dividende neridicate	340.-
Mobilier 2857.76			Contribuțiune după interesele capitalizate sem. II	3009 44
Amortisare de 10% 285.78	2571	98	Diverse conturi creditoare	4029 69
Cheque postal	1535	43	Profit curat	73384 28
Giro și conturi-corente	9213	93		
Inter. anticip. la reescompt și ipotecii cedate	7019	46		
Interese restante	3057	63		
Diverse conturi debitoare	2045	68		
	3,105	172 21		

SPESE.	Contul profitului și pierderilor.		VENITE	
	Cor.	b.		
Interese la depuneri spre fructificare	59815.19		Interese la cambii de bancă	108994.95
Interese de reescompt	29539.23		Interese la cambii ipotecate	45724.44
Interese după ipotecii cedate	9829.14	99183 56	Interese după împrum. ipot.	45646.97
Contrib. după int. la depun. spre fruct.	5981.53		Interese după împrum. pe efecte	344.85
Contribuțiune erarială și comunală	6330.54	12312 07	Interese după împrum. de Cont-curent	2174.67
Salare	19690.62		Provisiune	6,434.92
Chirie și spese de cancelarie	6210.60		Venitul realităților	1789.12
10% amortisare din mobilier	285.78		Venitul casei institutului	2028.45
Pretensiuni descrise	3595.46		Venitul efectelor	1524.-
Profit curat	73384.28			
	214,662	37		

Timișoara, la 31 Decembre 1904.

Cărăbașiu m. p.,
director executiv.

Miculescu m. p.,
contabil.

Direcțiunea:

Theodorovits m. p., președinte
Gherdan m. p.

Jonasiu m. p., v.-președinte
Tempea m. p.

Dr. Cosma m. p.

A. Creciunescu m. p.
Pinelu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului, pre cum cel al venitelor și sarcinelor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

Comitetul de revisiune:

Dr. Traian Sincay m. p.

Dimitrie Buibaș m. p.

George Breban m. p.

Vincentiu Petrovicu m. p.

Dispozițiunile statutare: Vot decisiv în adun. gen. au numai acei acționari, cari înainte de deschiderea ședinței depun la casa institutului acțiunile lor transcrise cu cel puțin 8 luni mai înainte pe numele lor (§ 12).
Plenipotențiul altui acționar trebuie să fie însuși acționar al institutului. Pe minorii îi reprezintă tutorii; pe femeii, bărbații lor; pe societăți, corporațiuni și instituții le reprezintă plenipotențiile lor, cari pot fi și neacționari (§ 13).
Spre a înlesni participa ea la adun. gen. și dlor acționari din îndepărtare, am rugat pe on. direcțiunii dela Albaia (Sibiu), Bihoreana (Oradea mare), Victoria (Arad), Oravițana (Oravița), Lugojana (Lugoș) și Lucașfărnul (Verșet) se la în primire acțiile de ale institutului nostru — până la 28 Februarie a. c., oara 12 din zi.